

Митрополит Иларион: Константинопол посяга към чужда собственост

По време на посещението си в Унгария Константинополският Патриарх Вартоломей заяви, че катедралният храм на Будапещенската и Унгарска епархия на Руската Православна Църква – Успенският храм в Будапеща – «в печалните и мъгляви дни на комунистическия режим поради тъмни и коварни машинации и непоносимия натиск на съветската власт бе насилствено заграбен и съвършено незаконно и неканонично подчинен на Московската Патриаршия, която до ден днешен продължава кощунствено да го притежава». По молба на **РИА Новости** председателят на Отдела за външни църковни връзки (ОВЦС) на Московската Патриаршия Волоколамският митрополит Иларион коментира това изявление, разказвайки за миналото и настоящето на храма.

– Владико, неотдавна Вие посетихте Будапеща, където **говорихте на откриването на Евхаристийния конгрес**. А след Вас на същия конгрес се оказа и Константинополския Патриарх Вартоломей. В проповедта след Литургията, отслужена от него в католически храм, той спомена за «превземането» на Успенския храм в Будапеща от Московската Патриаршия. Как Вие бихте коментирали тези думи?

– Успенският Храм в Будапеща никога не е принадлежал на Константинополската Патриаршия. Той е построен в края на XVIII век от общност, състояща се предимно от гърци и власи. Богослуженията в него са се извършвали на гръцки език. Но не е бил под юрисдикцията на Константинополската Патриаршия, която е била под запрещение на територията на Австро-Унгарската империя, а под юрисдикцията на независимата Карловарска митрополия, впоследствие влезнала в състава на обединената Сръбска Църква. Наистина, през 20-те години на XX век Константинопол се опитва да създаде в Унгария своя екзархия, но тя е просъществувала само на хартия. В самата Унгария никакви следи от тази екзархия не можаха да бъдат открити, никаква нормативна база за нея в унгарското законодателство не е била създадена.

През 1945 година представители на енорията нееднократно са се обръщали към Московския Патриарх. През 1949 година е създадено Унгарското благочиние на Руската Православна Църква, а през 1950 година Успенският храм и още няколко енории, в които богослужението се извършва на унгарски език, влизат в състава на Московската Патриаршия. Така става смяна на църковната юрисдикция, но общността си остава същата. При това преписката по повод приемането на тези енории в лоното на Руската Църква е водена не с Константинополската Патриаршия, към която те са нямали никакво отношение, а със Сръбската Църква.

В началото на 2000-те години Константинопол предяви претенции върху Успенския храм и подаде иск в съда. Всичките три съдебни инстанции бяха по времето, когато аз управлявах Унгарската епархия. И във всичките три инстанции ние спечелихме – първо в градския съд на Будапеща, след това в Апелативния съд, и накрая във Върховния съд. Ние успяхме убедително да докажем, че сегашната [църковна] общност на Успенския храм, включваща и гърци, и унгарци, и представители от други националности, се явява пряк пррвоприемник на първоначалната общност. Още повече, че в клира на нашия храм и до сега служат преки потомци на първите основатели.

Затова Константинополският Патриарх може както му е угодно да претендира, но само по съдебен път вече три пъти и окончателно е доказано, че тези претенции нямат никакви основания. Десетата заповед от Моисеевия Закон гласи: «Не пожелавай дома на ближния си; не пожелавай жената на ближния си, нито роба му, ни робинята му, ни вола му, ни осела му, нищо, което е на ближния ти.» (Исх. 20:17). Уместно е да се напомни за тази заповед на Константинополския Патриарх. Изказвайки публично такива идеи, той посяга на чуждата собственост, правото на владение върху която е определена от съда. Освен това, с това той поставя под съмнение компетентността на унгарските съдебни инстанции.

Унгарската държава постъпи много мъдро, като дари на Константинополската Патриаршия терен и комплекс от сгради, където ще бъде построен храм (Патриарх Вартоломей освети основния камък). Изглежда, че няма какво повече да се желае? Но не, това се оказва недостатъчно. Направо, в присъствието на дарителите, Патриарх Вартоломей изказва претенции още и за това храмово здание, което никога не е принадлежало на Константинопол.

Унгарската държава въобще с голямо внимание се отнася към традиционните религиозни конфесии, субсидирайки тяхната дейност. Ремонтно-реставрационните работи по Успенския храм се осъществяват при **финансовата поддръжка** на унгарската държава.

Когато аз пристигнах в Будапеща през 2003 година, първото, което видях бе нашия Успенски храм с една кула. Обясниха ми, че втората кула е била разрушена от бомба през Втората световна война. Тогава аз си поставих за цел: да възстановя тази кула. А трябва да се каже, че в Австро-Унгарската империя православните храмове външно по нищо не са се отличавали от католическите. Само влизайки вътре и виждайки иконостаса, можело да се разбере, че това е православен храм. А отвън нямало куполи, а кули. Та ето, една от тях липсваше.

Няколко години отидоха по съдилищата, а когато те свършиха, ние с помощта на компанията «Лукойл» съумяхме да построим каменния постамент под втората кула. Понататъшната работа се осъществи вече при моя приемник на Унгарската катедра. Напълно бе възстановена изгубената кула, направен бе пълен ремонт отвън, а сега работата продължава във вътрешността на храма. Това е много мащабен реставрационен проект. След неговото завършване, надявам се, храмът ще се разкрие пред енорияшите в цялата си красота.

Служба «Комуникация» на ОВЦС